
Beleidsbrief Conflicttransformatie

Onderwerp: gezamenlijke reactie op het synthese rapport “Conflict transformation: a science and an art”
Van: ICCO, OxfamNovib, Plan Nederland en Cordaid
Datum: 24 februari 2009

Algemeen

Over het algemeen concluderen we dat het rapport van goede kwaliteit is en kunnen we ons vinden in het merendeel van de conclusies en aanbevelingen. We zijn tevreden over de wijze waarop het onderzoek verlopen is en zijn de evaluatoren erkentelijk voor het werk dat door hen verzet is. Het onderwerp van studie “Conflicttransformatie” is een zeer complex concept gebleken. De nadere definitie en afbakening van het concept is onderdeel geworden van de studie en heeft geleid tot een herformulering van de opdracht. Deze programma evaluatie was voornamelijk lerend van aard. Voor de meeste betrokken MFO's zijn de bevindingen uit het rapport zeer bruikbaar. In het hiernavolgende presenteren we de belangrijkste leerpunten voor ons.

Leerpunten

Gap beleid-praktijk

De evaluatoren leggen een belangrijke 'niche' bloot voor MFOs, die tegelijkertijd een 'gap' is: het werk dat partnerorganisaties doen is zeer relevant en tot op belangrijke hoogte ook effectief, maar niet strategisch. Er wordt vanuit MFOs niet voldoende gewerkt met PM-ers en partners aan goede conflictanalyses en aan het ontwikkelen van een meer visionaire gedachtegoed dat gerichte interventies mogelijk maakt, die toch gericht zijn op het ontstijgen van het projectniveau.

Conflictsensitiviteit

In deze context is het van groot belang dat de evaluatoren in de evaluatie de mate van efficiënt werken 'conflict sensitiviteit' centraal stellen. Elk project dat binnen een conflict context opereert, zeggen de onderzoekers, moet een conflict sensitieve benadering ontwikkelen en haar potentiële bijdrage aan conflict transformatie in kaart brengen. Dus ook projecten die niet specifiek op conflict resolutie of management zijn gericht moeten als onderdeel van hun strategie de gevolgen van en projecteffecten op het/de conflict/en in overweging nemen. Na deze evaluatie zouden we eigenlijk gezamenlijk moeten besluiten: in oorlogsgebieden kan er niet meer zoiets bestaan als: "... working *around* conflict".

Relatie MFO-partnerorganisatie

Natuurlijk kunnen de betrekkingen met partnerorganisaties alleen goed werken als er voldoende vertrouwen bestaat tussen MFOs en lokale partnerorganisaties, het is in feite een vertrouwensrelatie waar voortdurend door regelmatige, duidelijke, en eerlijke communicatie aan gewerkt moet worden. Over hoe dergelijke relaties tot stand zijn gekomen doet het evaluatieteam helaas weinig uitspraken, noch over hoe die relaties er idealiter uit moeten zien, maar dit is wel cruciaal voor een strategische manier van werken.

Art/science approach

Een ander centraal punt van de evaluatie is wat de evaluatoren de zogenaamde 'art/science approach' noemen die speciaal in conflictgebieden van groot belang is. Flexibiliteit en snel reageren op onvoorziene ontwikkelingen vereist veel van partnerorganisaties en van partnerrelatiebeheerders. Dit betekent dat men juist in conflictgebieden vaak geen tijd heeft voor uitgebreide documentatie en uitgesponnen analyses op papier. Er moet ook de mogelijkheid zijn om via intensieve (verbale of elektronische) communicatie snel tot besluiten te komen en eventueel bestaande actielijnen of zelfs strategieën aan te passen. Dit wordt de intuïtieve approach genomen, die mits voldoende checks en balances worden ingebouwd door veel lokale organisaties en in feite ook de MFOs zelf succesvol is toegepast. Toch moet er een parallel proces mogelijk zijn, zeggen de onderzoekers, dat aan de ene kant iets langzamer is, aan de andere kant juist pro-actiever, waar meer systematisch aan de oorzaken van het conflict wordt gewerkt en op hoger niveau aan programma ontwikkeling wordt gewerkt. Vooral de MFOs zouden hier sterker in kunnen worden zeker gezien de in potentie aanwezige geschiktheid en de toegevoegde waarde die MFOs nu al hebben in het werken met lokale organisaties. Dit is kritiek die we ons aan moeten trekken en waarover we actief moeten nadenken hoe hier sterker op te worden.

Samenwerking

Een ander punt waar we ons ook gezamenlijk wat van aan moeten trekken is, dat we via betere coördinatie met lokaal aanwezige organisaties (zowel internationale als lokale) nauwer kunnen samenwerken. Voor lokale organisaties is -waar dit kan- het zeer van belang om een soort oorlogsisolement te voorkomen en om ook hun projectmatig en strategisch werken te verbeteren, en aan de andere kant om effectiever op te treden als het gaat om lobbyboodschappen naar overheden en strijdende partijen toe.

Genderperspectief

De onderzoekers komen in hun studie tot de conclusie dat er gendermainstreaming zwak is uitgewerkt. Voor ons is dit zowel een ernstige als een teleurstellende bevinding. De MFO's hechten groot belang aan gendermainstreaming in hun projecten en investeren hierin. Een gedegen genderbeleid en -analyse voor (post)conflictgebieden is essentieel maar vaak moeilijk te operationaliseren.

Aanvullingen op het onderzoek

Fragiele staten

Wat voor de lezer wellicht mist in dit document is de relatie die de laatste anderhalf jaar veel gelegd wordt tussen conflict en fragiele staten. Dit hangt samen met de periode van evaluatie: 2003 tot 2006 (gedeeltelijk ook nog 2007), toen onderwerpen als etnische en religieuze conflicten en de 'war on terror' in feite hoger op de agenda stonden. Het is aan de MFOs in samenspraak met andere belanghebbenden om de resultaten van deze evaluatie naar conflictgebieden met een nauwelijks aanwezige of negatief aanwezige overheid te vertalen.

Ontwikkelingen in het veld

Een laatste punt is dit: sinds begin 2007 hebben de ontwikkelingen in de MFOs niet stil gestaan: er wordt actief gewerkt aan meer geïntegreerd werken en groter strategisch denken, ook in conflict gebieden. Daarnaast heeft een aantal MFO's geïnvesteerd in de ontwikkeling van instrumentaria om partnerorganisaties te versterken, om het genderperspectief meer aandacht te geven en om bijvoorbeeld een juiste conflictanalyse te maken. In een aantal organisaties is conflicttransformatie en conflict sensitiviteit hoger op de agenda gekomen. Het

is nu vooral een kwestie om de gesuggereerde veranderingen door te zetten in trends die al gaande zijn en in te passen in nieuwe trajecten zoals wellicht het fragielestatendebat lijkt te hebben aangezwengeld

Actie punten

Aan te vullen nav bespreking afhandelingsagenda.